СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 12. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 16-го січня 1940. No. 12. Jersey City, N. J., Tuesday, January 16, 1940. VOL. XLIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1010, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПОЛІЦІЯ СХОПИЛА ҐРУПУ ТЕРОРИСТІВ

НЮ ЙОРК. — Голова федеральних аґентів, Едгар Гувер, заявив, що його аґенти арештували 18 членів організації „Крисчен Фронт", зорганізованої на фашистівський лад. Арештовані приготовляли переворот у Злучених Державах Америки, а також підготовляли ріжні терористичні виступи, звернені в першу чергу проти жидівських часописів і заведень, а опісля проти ріжних стратеґічних точок. У тій ціли арештовані вправлялись орудувати зброєю, а також громадили зброю. Поліція знайшла в них 18 стрільб, кілька тисяч патронів, а також хемічні препарати для роблення ручних бомб. Серед арештованих є також їх „лідер", Бішоп, що готовився на американського диктатора.

ПАРТІЯ ПРАЦІ ВИКИДАЄ ЧЕРВОНИХ.

НЮ ЙОКР. — Американська Партія Праці, колись сама досить червона, тепер робить у себе чистку з червоних елементів. Вона старається викинути зо своїх провідних рядів 99 комуністів, які „вертіли з середини", та старались обернути згадану партію на „фронтову комуністичну організацію". Партія праці фактично перестала бути леґальною політичною партією, а то тому, що в останніх президентських виборах вона не могла здобути навіть 50,000 голосуючих.

БЛЬОК ЩАДЖЕНЬ НАСТРОЄНИЙ ОПТИМІСТИЧНО.

ВАШИНҐТОН.—Конґресовий ощадневий бльок, що все боровся за те, щоб уряд обмежував видатки та зрівноважував їх з приходами, тепер досить оптимістично настроєний, а то тому, що в [illegible] році, котрий, як відомо, є роком президентських виборів, президент Рузвелт сам є за щадження і за обмежування видатків.

ВИДАТКИ НА НЮЙОРСЬКІ ШКОЛИ.

НЮ ЙОРК. — Гроші на наступний фіскальний рік, призначенні на нюйорське шкільництво, виноситимуть 153 міліони долярів. Ця сума на пять міліонів вища від суми з попереднього року. В шкільнім буджеті передбачується привернення всіх тих шкільних функцій, як дитячих садків, вечірніх кляс і т. п., що були обмежені минулого року.

НІМЕЦЬКИЙ ШПИГУН У РУКАХ ВЛАДИ.

НЮ ЙОРК. — Американська поліція розкрила, що серед залоги із затопленого німецького корабля „Коломбос" знаходився відомий німецький шпигун, Шлітер, який передтим бушував по Америці, але коли поліція наступила йому на пяти, він утік. Заховавшись як послугач на кораблі „Коломбос", Шлітер займався далі шпигунством. Тепер він попав у руки американських властей. Інші члени залоги „Коломбуса" відїхали залізницею в напрямку Сан Франсіска й звідтам удадуться далі, довкола світу, назад до Німеччини.

З КОПАЛЬНЯНОЇ ТРАҐЕДІЇ.

БАРТЛЕЙ (Вест Вірджінія). — В кишені одного погиблого в часі копальняного вибуху вуглекопа знайдено записку, звернену до жінки, в якій говориться, як повинна жінка поховати його тіло та який священник повинен відправити похорон.

ДАЛЕКИЙ ВІДГОМІН СМЕРТИ ГАВПТМАНА.

НЮ ЙОРК. — У виданій на днях книжці нюйорського ката Еліота, що вже також не жиє, серед інших його смертних екзекуцій описана докладно екзекуція Бруна Гавптмана, засудженого на смерть за схоплення і вбивство дитини Линдберґа. Еліот розповідає, що в останій хвилині Гавптман був так пораженний вісткою, що таки прийдеться йому згинути в електричнім кріслі, що стратив розсудок і сам не знав, що говорив. Він не міг зробити тоді жадної розумної заяви, навіть коли би був хотів! Бо кілька разів його екзекуцію в останнім моменті відкликувано. Останній раз, коли наступила проволока на пів години, Гавптман був певний, що це знов наступило, відтягнення. Та замісць відтягнення прийшли до нього сторожі, щоб відпровадити його до смертньої келії.

ПРАЦЯ „СІ СІ СІ".

ВАШИНҐТОН. — Сивіліен Консервейшен Кемп має тепер 1,500 поодиноких таборів. Внаслідок буджетових обмежень те число буде трохи зменшене, до 1,250. Тепер ця організація затруднює коло 230,000 членів місячно. Дотепер мало в ній затруднення коло 2,600,000 молодих хлопців. Серед інших робіт, у яких вони консервували натуральні багатства Америки, ті хлопці засадили також близько два біліони дерев.

ТЯЖКО ВДЕРЖУВАТИ НЕВТРАЛЬНІСТЬ

ВАШИНҐТОН. — Американське товариство заграничних справ на основі дослідів ствердило, що Злученим Державам Америки прийдеться чимраз тяжче вдержувати свою невтральність, а то тому, що воні всетаки симпатизують з одною воюючою стороною. А серед таких відносин важко вдержати політику в межах формальних невтральностевих постанов.

НАПАД ОРЛА НА ОМНІБУС

Грецькі ґазети подають вістку про небувалий напад орла на омнібус. Сталася ця подія коло міста Сальоніки. Орел злетів на омнібус, розбив передні шиби й влетів у середину. Тут він наперед напав на пару ново подружених молодят. Молодого вдарив крилом так сильно, що цей умлів; потім подер кіттями й побив дзюбом молоду, завдаючи їй важкі покалічення. Коли кондуктор кинувся проти орла, цей його теж ударив крилом так сильно, що він утратив притомність. Пасажири кинулися на орла й убили його.

ДИСКУСІЯ ЗА ВИСТАВЛЕННЯ ПАТЕРНАТ

Корпорація Світової Вистави в Ню Йорку запропонувала Канадійському Червоному Хрестові ґарантію на 100,000 долярів за виставлення канадійських патернат Діонів на цій виставі 4 до 5 тижнів. Канадійський Червоний Хрест вагається, чи приняти оферту.

ЗБІЛЬШЕНИЙ ІНДУСТРІЯЛЬНИЙ РУХ

Незадовго в Торонті пічнуться на широку скалю роботи при ріжних індустріяльних заведеннях, особливо в летунській ділянці. Три торонтонські фабрики, що продукують ріжного роду літаки, приготовляються до небувалого збільшення активности. Предсказують, що сотки робітників дістануть працю в цій індустрії. Торонто, як відомо, стане канадійським центром продукції літаків, і сподіваються, що з ходом часу відси відсилатимуть тисячі літаків до европейських країв.

УПАДОК З МОСТУ

З вищого поверху мосту Трайборо Бридж у Ню Йорку упав на нижчий поверх 11-літній Алек Ґрадовський. Його відставлено до шпиталю Линкольна зо зломаним хребтом і внутрішніми ушкодженнями.

ПРОФ. ДЖЕЙМС ЗАПОВІДАЄ ІНФЛЯЦІЮ В КАНАДІ

Канада може бути покликана приняти більшу відповідальність за промислове провадження війни і якийсь ступінь грошевої інфляції буде для неї конечний. Таку думку висловив в Отаві проф. Ф. Джеймс, новий принципал і заступник канцлера Університету МекҐіл у Монтреалі.

Канада може бути поклика на дуже скоро до розширення своїх можливостей виробу автомобілів, опанцирених возів та літаків. Можна передбачити також відповідний розвій канадійського фінансового ринку. Каже проф. Джеймс, що Монтреал був довгий час часто залежний від Ню Йорку та Лондону в операціях міжнарбдного капіталу, але „він може виррости до міжнародного значіння в такий самий спосіб, як грошевий ринок Ню Йорку зріс у перших трьох роках минулої війни".

СМЕРТЬ У ТОРНАДІ

У неділю навістив торнадо широкі простори краю в стейті Алабама. Коло Мавнт Міґз згинули три особи, а в Кросингу три. Всі згинули в розвалених домах.

ЗВІЛЬНИЛИ ПОЛІЦАЯ, ОБВИНУВАЧЕНОГО ЗА ВБИВСТВО

Лава присяжних суддів у повітовому суді в Мав Чонку, Па., признав стейтового „трупера" Бенджемина Френклина, обвинуваченого за вбивство 14-літньої школярки Джови Стівенс, невинним. Лава складалася з 9 чоловіків і 3 жінок. Радила півчверта години.

Підчас розправи прокуратор признав, що він не посуджує Френклина за плянування вбивства дівчини наперед.

ТРУДНОЩІ БАВОВНИ НА НОВІЙ ЗЕМЛІ

Бавовна, пересаджена до Каліфорнії, мусить поборювати цілу низку пород комашні. Найбільше шкідливих для неї комах начислено шість. Поборюють їх через naприскування піль відповідними розчинами з літаків.

В СПРАВІ ВСТУПЛЕННЯ ДО АРМІЇ УКРАЇНЦІВ

У відповідь на публичного листа п. Петельки до торонтонського „Стар", в якім п. Петелька запротестував проти твердження Дж. Блера, що українці не вступають до канадійської армії в такім числі, як вони повинні, цей останній відповів йому, що він, коли таке писав, мав на думці українців комуністичного переконання, та що його зауваги ніяк не відносилися до українців льояльних Британській Імперії. Пише Блер: „Досі нема зарекордовано, щоб хто з „червоних" вступив до канадійської армії. Одначе число інших канадійських українців до цього часу становить більше як пересічну пропорцію в порівнянні до інших національностей".

ЕМІҐРАЦІЯ ІТАЛІЙЦІВ З ЮГОСЛАВІЇ

РИМ. До Італії реемігрували коло пів тисячі італійських родин, котрих пересилив колись австрійський уряд на кольонізацію Босни.

Італійський уряд занявся розміщенням репатріянтів, висилаючи одних на оселі, що повстали на просушених понтійських болотах, а інших до Лібії й Етіопії.

ЖИТТЯ РОСІЙСЬКИХ БРАНЦІВ У ФІНЛЯНДІЇ

ГЕЛЬСІНКІ. — Фінський уряд старається не виставляти полонених російських жовнірів на небезпеки з боку нападаючих російських летунів. Їх розміщується по таборах, уміщених у безпечних місцях. Табори мають купальні, шпиталі й бібліотеки з російських книжок. Бранці працюють від години 9. рано до 5. пополудні, з одногодинною перервою на обід.

РОСІЙСЬКИЙ ЛІТАК РОЗБИТИЙ У ЛІСІ В ФІНЛЯНДІЇ.

БЕЛЬҐІЯ Й ГОЛЯНДІЯ ПЕРЕДБАЧАЮТЬ НАЇЗД

ЛОНДОН. — Бельґія й Голяндія зробили знову військові приготування на можливий напад Німеччини.

Бельґія змобілізувала всю армію. Обі держави скріпили пограничні сторожі. Всі військові відпустки відкликані.

Приготування робиться тайком і уряди їх участі заперечують, а всетаки вони очевидні всякому подорожному по цих краях.

ЧУТКИ ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ СУБОТИ НА ДЕНЬ НАПАДУ.

ПАРИЖ. — Тут кружляють балачки, що німецька військова команда назначила найближчу суботу як день нападу на Францію й Анґлію через території невтральних держав Бельґії й Голяндії.

За німецькою границею нових пересунень військ не видно, одначе, як кажуть військові знавці, цього й не треба, бо німецькі частини вже здавна так розміщені здовж границі, що можуть ударити кожної хвилини.

ІТАЛІЯ ЗАКЛОПОТАНА СТРАХОМ НЕВТРАЛЬНИХ КРАЇН.

РИМ. — Італія видно сильно занепокоєна страхом невтральних країн перед нападом з боку Німеччини.

Побоювання Голяндії висказав італійському урядові певно Генрик Голійн, бувший премієр Голяндії, підчас своєї недавньої візити в Римі.

Італія задумує якийсь крок проти поширення конфлікту.

РОСІЯ ДАЛИ БОМБАРДУЄ ФІНСЬКІ МІСТА.

ГЕЛЬСІНКІ. — Коло пів сотні російських літаків напали в неділю на Гонґоє і Тамісарі, скидаючи з повітря запальні бомби й острілюючи прохожих на вулицях машиновими крісами. Над містом Тамісарі літаки появлялися кілька разів.

Коло Гельсінкі російські бомби ушкодили віллю Артура Шенфелда, американського амбасадора в Фінляндії.

РОСІЯ ГНІВАЄТЬСЯ НА ПРОПАҐАНДУ.

МОСКВА.— Советська преса закидає шведській і норвеській пресі завзяту кампанію проти советської Росії.

Російський уряд вніс проти цеї пропаґанди протест до урядів Швеції й Норвеґії. Закидує їм допомогу Фінляндії.

ПЕРЕМІНА УРЯДУ В ЯПОНІЇ.

ТОКІО. — Японський цісар припоручив сформування кабінету міністрів адміралові Йонайові.

Ґазети характеризують його як ліберального представника аристократії. Ґазети кажуть теж, що він симпатизує з Америкою й що це рішило про його вибір. Китайські ґазети не ждуть від цеї переміни кабінету ніякої переміни у веденні війни.

МІНА ЗАТОПИЛА НОРВЕЗЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

ЛОНДОН. — Анґлійський уряд подає вістку про затоплення анґлійського пароходу „Атлентик Скавт", що мав містоти 4,575 тон. Як він затонув, не подано.

З Осльо, столиці Норвеґії, доносять про затоплення міною норвезького корабля „Фредвила", що мав 1,150 тон.

РОСІЯ НЕ ВДОВОЛЕНА З ДОБУВАННЯ ВУГЛЯ.

МОСКВА. — Три інжинири з Ґірничого Інституту признають у статті в журналі „Індустрія", що добування вугля в Донецькому басені дуже відстало позаді.

Рівночасно стаття хвалиться високою продукцією донецького майнера. Мовляв, вона вища, ніж продукція майнера в Злучених Державаж і Рурщині.

ВИТАЮТЬ СЕРБСЬКО-ХОРВАТСЬКУ ЗГОДУ.

ЗАГРЕБ (Юґославія). — Реґент Павло прибув тут на свою першу державну візиту до Хорватії, щоб зазначити згоду між сербами й хорватами. Він підписав тут новий виборчий закон про вибір хорватського сойму.

Він буде перебувати тут три дні. Селяни влаштували йому великі демонстрації, які ґазети вважають доказом переміни настроїв до королівського роду серед хорватів.

МАЙЖЕ ТРИ ЧЕТВЕРТИНИ ЛЮДЕЙ У ВІЙНІ.

ЖЕНЕВА. — Швайцарське Пресове Бюро обчисляє, що близько 70 процентів усього населення світу нині вмішані в війну.

Німеччина з краями під її контролею має 109 міліонів душ населення, британська й французька імперія 653 міліони, Советський союз 164 міліони, Фінляндія 4 міліони, Японія й краї під її контролею 250 міліонів, а Китай 300 міліонів.

Разом у війну вмішані 1 біліон 480 міліонів людей. Поза війною є 613 міліонів осіб.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published raily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛЯКІВ

Хто читає польську пресу, що виходить в Америці, той завважить, що в останніх часах можна було знайти в ній дещо таке, з чого можна вносити, що принаймні дехто з польських політичних діячів здає собі справу, що новий порядок в Европі мусить означити також і Україну як самостійну державу. Але виглядає так, що колиб у ту Україну не входили ті західньо-українські землі, що були недавно під польською займанщиною, а були втілені в ту Польщу, яка малаб повстати по перемозі аліянтів, то американські поляки готові булиб допомагати американським українцям в їхніх змаганнях допомогти повстанню незалежної й самостійної України. І то ще особливо тоді, колиб та Україна мала бути ще „сфедерована" з новою Польщею.

Саме тепер прибув до Злучених Держав ґенерал Йосиф Галер, що є тепер членом нової польської ради міністрів. Приїхав польський політик і військовий, що буде старатися звербувати тут і в Канаді добровольців до польської армії в подібний спосіб, як це було в 1919 році, коли він звербував армію, яка пішло „визволяти" Галичину від „большевиків", ведучи війну з тою Галицькою Армією, що обороняла незалежність Західньо-Української Народньої Республики. Ось цей його колишній поступок був причиною, що як він перебував в Америці гостем тому кілька літ, то стрінувся з протестами українських громад, які відбились також і в американській пресі. Наші люди протестували проти того, що ґен. Галер допомагав ломати американський принцип самовизначення народів при допомозі американських грошей і людей.

Не знаємо, що тепер думає ґен. Галер про своє воєнне діло з 1919 року, коли вдумується в теперішню траґедію Польщі. Зате ми переконані, що коли би була вдержалася в 1919 р. незалежна Західня Україна й колиб її не була тоді добивала Польща з ґен. Галером, то сьогодня булаб далі стояла й незалежна Польща, якої сусідкою булаб не тільки Західня Україна, але вже вільна й незалежна Велика Україна, що певно булаб у дружніх відносинах з Польщею. Булаб отже у спільній дружбі територія, що малаб понад 70 міліонів населення і всі ті фабричні продукти та сирівці, які треба до самостійного й здорового економічного життя нації чи держави. Усе те могло бути вирівняне й осягнене шляхом митової, економічної, а може й політичної юнії, якби була в поляків до цього добра воля і розуміння значіння самостійної України не тільки для українського народу і справи замирення сходу Европи, але й для польського народу і Польщі.

Ми нераз зверталися до американських поляків як таких, що виросли в американськім дусі толеранції. Звертались як американські громадяни до американських громадян, щоб ми спільно звідси старались допомогти розвязати українсько-польський спір на підставі справедливого американського принципу самовизначення народів. Та наші голоси не знаходили відгомону. Що більше, американські поляки допомогли в минулій світовій війні своєю кровю і своїми грішми нівечити американський принцип про самовизначення народів, коли йшло про український нарід. Овочі своєї помилки мають тепер перед очима. Колиж тепер хочуть допомогти Польщі вийти з цеї траґедії, хай, виступлять у своїх офіційних заявах явно, відважно й характерно в обороні Польщі й України, заявляючися за те, що як польський так і український нарід мають бути господарями на своїх землях: поляки там, де живе більшість поляків, а українці, де є більшість українців. А це буде реальним початком до великого зеднання не тільки українців і поляків, але й словян, про що тепер так багато пишеться.

Олександер Кошиць.

„Малюночки з російської історії"

(1)

Зприводу сучасних подій, як світових так і українських, варто пригадати деякі факти з російської історії, хочби з огляду на те, що пізнання минувшини дає ключ до розуміння сучасности і є наукою на будуче. Ті події з російської історії, про які буде мова, не тільки цікаві самі по собі, але є близькі українському народові через ті методи, якими ті події викликались та розвязувались. Це методи підступства, брехні, обману, інтриґи, шантажу й насильства та жорстокости, методи, так добре знані українському народові, що завжди характеризували московську політику. Ось ці методи ні на крихту не змінились від давніх давен до наших днів, без огляду, яку маску і якої фарби надівала Москва. Особливож цікаві ті високі гасла, якими завше прикривалась московська робота. Гасла, обовязково обкурені ладаном релігійности й моралі, чи то Христової релігії, як за давніх часів, чи Марксової, як за часів наших, але завше голосячих про „вищу справедливість", що кінчається обовязковим „визволенням" когось від чогось, або від когось (хоч визволення й непрошене!). Ті гасла не змінились ні на крихту. Не змінилась також і фразеольоґія, якою Москва заговорювала зуби своїй жертві перед тим, як її проглинути. Отже те „минуле", про яке розкажу, звучить як справжнє сучасне.

Слово буде про „визволення" незалежної Новгородської Республики від її власної незалежности, від її власного новгородського республиканського уряду, від її інтеліґенції та священства. Це буде оповідання 3-го Новгородського літопису („Книга, глаголемая Літописець Новгородський вкратці") з XVI. століття: „О приходе Царя і Велікаго Князя Івана Васільевіча, како казніл Велікій Новгород, еще оприщіна*) именуется". Це Оповідання розказує про траґічний фінал столітньої боротьби Новгородської Республики з Москвою за свою незалежність. Особливого жаху додає оповіданню його простий літописно спокійний тон, просякнутий глибоком жалем і сумом, та той діявольский глумливий реґіт, який звучить на кожнім кроці в царськім титулі „Благочестивий, Христолюбивий, Великий" і т. д. Щоб краще зрозуміти Оповідання, треба хоч коротко схарактеризувати ситуацію, в якій відбулася ця страшна драма, та головних героїв її — Москву й Новгород. Тож треба почати трохи здалека.

Головним торговим шляхом, який звязував північну Европу із середущо-азійським Сходом (через Византію) була, за словами Літопису, „Велика путь з Варяг в Греки". Ця „путь" починалася на півночі в Новгороді, йшла вниз річками до Дніпра, і далі вниз попри Київ, на південь до чорноморських грецьких кольоній і потім Чорним морем до Царгороду. На двох кінцях цього шляху були два головні пункти торговлі: на півночі Новгород, на півдні Київ. Це був не тільки шлях торговельних зносин, але й шлях культурних впливів та один із чинників орґанізації державности словян. Так було до XIII. століття. Але коли у IV-тім Хрестоноснім Поході, 1204. року, Византія була розторощена хрестоносцями і впала до рук латинян, европейська торговля зо Сходом пішла шляхом Дунаю, а „Велика путь з Варяг в Греки" по Дніпру почала нидіти, а після упадку Києва під татарською навалою, 1240. року, цілком завмерла. Активним залишився тільки північний пункт цього шляху — це Новгородська Республика. Незачеплений татарським погромом, маючи в руках величезні кольонії півночи до самог Уралу, Новгород згромадив у своїх руках виключну торговлю футрами і сріблом („Закамское серебро"). Він увійшов в „Ганзейську систему" вільних торговельних німецьких міст Балтику (Гамбурґ, Бремен, Любека, Мемель і т. д.), почав рости, багатіти, і відогравав велику політичну ролю на Півночі, користуючися з політичної незалежности та республиканського демократичного устрою. Цей республиканський устрій, як і торговля з Европою та сусідство й звязки з Литвою оформлювали обличчя Новгорода на західній зразок і спрямовували його симпатії та нахили в протилежний бік від татарської, заскорузлої, фанатичної та тиранської Москви. Республиканські свободи й культ політичної незалежности, які просякали життя Новгорода та були прямою протилежністю московському режімові, стали більмом на оці московського князя. Особливож не давали йому спати ті гроші, що плили від вільної торговлі в кишені Новгорода. Починаючи вибиватися з ролі аґента-збирача руської данини для татарського хана, на чільне місце між іншим князями московський князь хитрою заборчою політикою та інтриґами й насильством ступнево розпускав свою павутинну сітку все далі й далі, й поволі округляв свій маєточок, називаючи це „собіраніем Русі". Сусідство вільної республики, та ще й з такими лятифундіями та торговлею як Новгород, повинно було стати черговим завданням московського апетиту. І от починається методична атака новгородської вольности. Проти Новгорода пускається в рух увесь апарат московських випробуваних засобів політичної інтриґи, шантажу, провокації й наклепів, включно до обвинувачення в зраді (кого?), в латинстві, в злих намірах проти Москви, і т. д., і все це вінчається новопридуманими сміхотворними претенсіями московського князя на світове володарство та на Новгород, як свою дідизну. Все це привело нарешті до збройного зудару з Москвою, в якім Новгород утеряв свою незалежність (1478 р., 7-го лютого). Пограбував його до щенту московський князь і повинен був увійти в склад московської держави. Ступневеж уяремленя його йшло впродовж сто років. Остання дія цеї траґедії з остаточним фізичним винищенням Новгорода, остаточним „визволенням" його зпід його власної влади, від його інтеліґенції й священства, та переселенням рештки новгородців на московські землі відограна була московським царем Іваном Васильовичем IV. в січні 1570 року. Відограна була ця траґічна дія згідно з тими самими московськими рецептами, і засобами і з тоюж фразеольоґією про зраду й латинство, як і всі попередні московські гри. Словом, тими московськими засобами й методами, втіленням яких був цар Іван IV. І цікава річ, що потім не тільки урядова московська історія, але й народня московська душа, гіпокритично зідхаючи над паскудствами, доконаними цим царем, не тільки виправдала цього тирана, але ще наділила його підхлібним трепетно-ласкавим прізвищем „Грозний". Треба сказати, що слово „Грозний" не означає „лютий", як перекладають деякі наші історики й літерати. Зміст його далеко вищий і ширший.

Слово „Грозний" — містить у собі поняття: Потрясаюче-Величний, Божесько-Маєстатичний, Суворо-оправедливий й Невблагано-правосудний. Цим словом знято порфіру з Небесного Царя й одягнено нею земного тирана, страшну психічну потвору, морального виродка, на оцінці якого сходяться всі психіятри світу до цього часу. Одягнено іменно за те, що він був втіленням московської душі, московської політики, московського православя і московського абсолютизму.

Отже про одну з багатьох „блискуче" державних дій цього „Великого Благочестивого й Христолюбивого" оповідає нам смиренний Літописець Новгорода. Послухаймо його.

(Кінець буде).

*) Діяльність „опричників", Особливого Виддилу Царського Війська в ролі „Г.П.У.".

Українські зїзди в західній Канаді

Між 23. і 31. грудня м. р. відбулися в західній Канаді зїзди українських національних уґруповань, а то Українського Національного Обеднання, яке мало свій річний провінціяльний зїзд в Едмонтоні, та річний зїзд Союзу Українців Самостійників, що був поділений у дійсності на три провінціяльні зїзди, а то в Вінніпеґу, Саскатуні й Едмонтоні.

Для ширшого українського загалу поза Канадою інтересними будуть лиш ухвали тих зїздів, цебто резолюції, які на них принято, тому й наводимо їх тут. Зїзд УНО, що відбувся в Едмонтоні в днях 23, 24 і 25 грудня, був зїздом 2 провінцій, а то Алберти і Британської Колюмбії.

У першій резолюції, ухваленій на 7-річнім зїзді УНО в Алберті і Британській Колюмбії, говориться, що перемога аліянтів у війні означає „практичне здійснення принципів свободи як основи світового порядку".

У другій резолюції підкреслюється, що розпочаття війни аліянтами є „діяльною спробою положити кінець загрозі брутальних сил, які виступають проти прав і принципів християнської моралі, цивілізації і людської гідности та свободи людини". У дальшій резолюції конвенція видала заклик до всіх канадійських українців, у військовім віці, щоб вступали до канадійської армії, маринарки і повітряної фльоти і щоби всі українці в той спосіб сконсолідували свої сили, щоб могли помогти розгромити Німеччину. Ще інша резолюція стверджує, що національне життя менших народів підлягає знищенню і що існуванню народів, які піддано під чуже ярмо, загрожує цілковите знищення через аґресію Німеччини та Росії. В іншій знову резолюції зїзд протестує проти нападу російських військ на Фінляндію. Напад є „найбільш кримінальною загрозою червоного російського режіму, що змагає до знищення всіх політичних, культурних, релігійних та економічних інституцій інших народів. Бесідники, що промовляли на цім зїзді, заявляли, що всі московські твердження, що московські війська „звільняють" українські східні і західні провінції, є „нічим більше як брехнями".

На зїзді Союзу Українців Самостійників у всіх трьох вище згаданих містах принято одні і ті самі резолюції, а іменно: Що 23. зїзд закликає український загал у Канаді й Злучених Державах заложити культурно-наукову установу під назвою „Український Науковий Інститут в Америці" для таких цілей: Плекати і збагачувати українську культуру й науку та причинятися до збагачення загальної культури і науки в Канаді й Злучених Державах.

Дальше ухвалив зїзд резолюцію, яка стверджує, що теперішня ситуація вимагає, щоб українці в Канаді мали центральне репрезентаційне тіло, що моглоб говорити перед громадянством і урядом Канади в імсені їх всіх.

Зїзд вважає, що подібне репрезентаційне тіло повинно бути основане в демократичний спосіб і спиратись на волю українського громадянства і тому рішає негайно покликати до життя репрезентаційний комітет, назначуючи до нього отсих людей: Мир. Стечишина, редактора, В. Я. Ярсенича, адвоката й Ів. Соломона, адвоката. Цей комітет має припоручення поширити свій склад через порозуміння та притягування до співпраці представників інших орґанізацій українського громадянства в Канаді.

Найважніше є з ухвал зїзду, що на нім вибрано нового голову СУСА, п. Юліяна Стечишина, адвоката в Саскатуні, на місце уступилого п. П. Лазаровича, й ухвалено теж перенести цілу екзекутиву і канцелярію Суса з Едмонтону до Саскатуну. Управа Суса відкинула, одначе всяке порозуміння з Репрезентаційним Комітетом, створеним українцями гр.-католиками та представниками БУКА і Гетьманцями Державниками та представниками УНО, заявляючи, що не засядуть з представниками УНО у спільнім комітеті, бо ті останні є скомпромітовані в очах уряду зносинами і підпиранням німецьких націстів.

Клявдія Бобикевич.

У ТІНІ ГЕРОЇВ

(Спомин з недавньо минулого).

6)

Оба грають у шахи цілими вечорами, завзято, довго, начеб ішло про важні стратеґічні проблеми. А коли погода, то оба йдуть пилити дрова, бо холодно й треба топити по кімнатах. Оце тато, совітник епископської Консисторії, пилить дрова з... закордонним офіциром. Гарні часи настали, нема що! Засобила Австрія своїх старших заслужених громадян, як слід... Що лише тато вернеться з церкви, поснідає та закурить, ого, вже п. К. кличе його до дров. І ріжуть, пилять довгими годинами. При тім (я цього не моглаб!) ні на хвилину не перестають розмовляти. Сходяться поглядами, думками, наче два брати, хоча між ними велика ріжниця віку і... світів! Пан К. молодий чоловік, 35—36 літ, і міг би татові бути за сина. Приїдеш на Різдво, сама побачиш".

Останні вістки радували мене дуже.

Я знала батька як веселу й товариську людину, що до неї ніяк не підходило далеке, глухе, всіми забуте село! А ще в зимі, де всі дороги завіяні, та не було жадної нагоди дістатися на широкий шлях! Правда, батько мав дуже велику бібліотеку з прастарими клясичними творами. Ще від діда й прадіда. Ріжні діла старинних фільософів, істориків, ораторв. Церковні книги великої вартости. Навіть з Печерської Лаври з 1752 р. й латинські фоліянти з 1497 р., 1518, та інші. Але це не було живе слово живої щирої людини. Не можнаж і вічно читати, й потопати в світ ідей, світ минулий, давній. Від цих книжок віяло, наче холодом. Я нераз брала їх у руки з великою шаною та острахом. І все тоді приходили мені гадки, що оце писала така людина, як я, жива, й здорова. Ці книги то плід її духа, їїміркувань, її спостережень. Вона роздумувала, писала, й дала друкувати. Тому сотки літ... І оце твори духа лишились, а по людині й слід пропав... Де вона?... А жила й дихала й терпіла, точно як... я... Куди дівся дух? Куди йдемо, звідки прийшли?... мучили мене думки, коли я брала ці прастарі книги в руки. А друк їх був старий, папір уже жовтий, аж темний... І дорогий батько брав їх у руки, читав, міркував і... відкладав. Бо живе слово любіше...

Тож я раділа дуже, що оце в незнайомім старшині батько знайшов підходяче товариство. Що міг з ним поділити свої думки й переживання, на які був такий багатий. Це наче сама доля хотіла йому нагородити за добре серце, що приняв скитальців до себе. Ах, яка вона загадкова. Яка дивна, нерозгадана. Як грається нами, наче якими маловартними ляльками. Швиряє нами на всі боки, в усі кути й не питає, чи це в нас болить, чи ні...

23. XII. 1922. „Я перестудилася, хоч як боялася цього, і тому мусіла довший час вигріватися в постелі. Це було проти всіх моїх намірів і звичаїв. Не було кому в хаті ладу держати. Закордонка, пані Крижанівська, хотіла мене виручити, та сама забігала до кухні, до комори, до стайні. Рядила обідами, стравами, рядила господарством. Але як сама мені призналася щиро, вона мало що визнається на цих ділах. Вона має скінчені студії в університеті, має свій диплом, практику, але це все не має жадної вартости в господарстві. Тут лише практика має голос і силу. У закордонки всі страви пливали в маслі та в сметані. Вичерпала всі мої зимові запаси. Я певна, що вона хотіла нам усім догодити, щоби було смачне, добірне, поживне, ситне. Але відразу видно, що не вміє щадити, що привикла на великі запаси, всякі присмаки. Видно, що вона не... з Галичини! Пані К. просила тата, щоб охрестив її малу дівчинку, бо вірить, що нехрещена дитина все окружена злими духами, а закордонним саме тепер дуже й дуже погано ведеться. (Вже й обідають і вечеряють у нас, бо не мають за що собі купити...). Просила мене держати її дівчинку до хресту. Я ще не рішилася, ще не відповіла. Я мусіла би постаратися про якесь крижмо. Якесь гарне, добірне, дороге, а ти знаєш, чому саме тепер не можу видавати грошей на зайві речі... Тож пишу тобі, щоби ти була їм за куму. Зладься й приготовся, як слід. Купи крижмо, щоб довгі роки тебе згадували добрим щирим словом. Ти заступаєш тепер нашу Галичину перед ними. Ніяк не думай відмовитися від цього діла! В нашім народі є звичай від пращурів, що ніхто ніколи не відмовиться держати дитину до хресту: „Бо так велить закон Божий". Я думаю, що він є і нашим законом. Це бідні скитальці. Нині тут, а завтра Бог знає де. Нині в нас, а завтра?... Вони, що все полишили й пішли в бій за велику Ідею! А ми, що вдома всього маємо до схочу... Я випросила в Теклі пеленки для дитини. В мене нема вже нічого старого, ані нового, бо все подерлося. Але Текля має ще якісь запаси зперед війни, тож я в неї випросила. Не радо вона давала, ні! Начеби не могла розлучитися з тими пеленками, що були її дочки. А її тепер уже 20 літ. Чи може ховала для внуків? Не хочу робити сплетень, бо гріх. Пиши, коли вислати паламаря з кіньми до залізниці. На котру днину й годину. Привези щось добре, смачне на хрестини, щоб знати, що ти охочо пристала бути кумою".

(Дальше буде).

Подружа розмова.

Муж: — Ну, що нового чувати, моє кохання. Як почуваєшся?

Жінка: — Залиши мене в спокою. Я нині зле настроєна.

Муж (злий): — Знов зле настроєна? Скажиж мені, чи я оженився з фортепіяном, чи жінкою?

З НОВИХ УКРАЇНСЬКИХ ВИДАНЬ

У Філядельфії почав виходити новий український католицький тижневик, **„Шлях"**, що його видає корпорація „Апостолят", під духовним наглядом та моральною підтримкою епископського ординаріяту в Філядельфії. До тепер вийшли два числа. В першім числі поміщений короткий заклик до читачів і благословення еп. К. Богачевського, а також обширна стаття проф. М. Чубатого про „Українську національну ідею і католицтво". В редакційній статті говориться: „Завданням цього часопису є поширювати світогляд Христовий, стояти на сторожі наших найбільших святощів, релігійних і народніх".

Тижневик має також додаток англійською мовою. В редакційній статті цього додатку читаємо: „Сили натуралізму й атеїзму напружено стараються опанувати світом. Вони знають значіння друкованого слова; вони діють відповідно до того. Їх агенти й однодумці постійно засоблюють маси трійливою літературою. В той час, коли ми дивимось на це рівнодушно, вони активно працюють, щоб знищити нашу віру".

В Скрентоні появилось перше число нового місячника англійською мовою, **„Юкрейніен Лайф"**, який видає У. Р. Союз у Скрентоні. В редакційних статтях говориться: „Ми віримо у великий людський експеримент організованої свободи... Ми віримо, що свобода означає увільнення від гнету, політичного й іншого, й увільнює від визиску, економічного й іншого". Відносно українського життя, місячник ставить собі за завдання інформувати молоді українські покоління про край їх батьків; подавати звідомлення, головно про ті українські мистецькі діяльності, що збагачують загальну американську культуру й інформувати американців про українські справи. В першім числі серед дописувачів є: С. Дроботій, Анна Задорожна, Дмитро Горбайчук, М. Січинський, Теодосія Борецька.

В Ню Йорку вийшло 12-те число місячника англійською мовою, **„Трайдент"**, публікованого Організацією Державного Відродження України. Те число приносить статті: В. Душник — Фінляндія й Україна та Польсько - українські відносини від 1930 р.; Роман Ляпіка — Советсько - націстична інвазія західньо-українських земель і Митрополит Андрій Шептицький; Микола Сціборський — Советська „українізація" України; Галя Ляпіка — Українське Різдво; Теодосія Борецька — поема „Симпл Тінґс"; Д. Николишин — Націоналізм у літературі Советської України; І. Баер Мистецтво Шевченківської приязні; І. Іванів — День розрахунку (коротка новеля); і переклад короткої новелі Б. Лепкого — Різдвяна свічка. Те число вдержане на тім самім високім публіцистичнім рівні, що й попереднї.

НА РІЖНІ ТЕМИ

МІЖ РЯДКАМИ.

„З добрих джерел" американські газети доносять, що уряди Франції й Англії замовили в Америці 12,000 воєнних літаків.

Американські фабрики будуть потребувати два роки на виконання замовлення.

З того висновок: Англія й Франція припускають, що війна може тривати довго.

ШВЕЦІЯ И ФІНЛЯНДІЯ.

Остерігає Гітлер скандинавські краї, щоб вони держалися строгої невтральности й не мішалися до війни.

За кілька днів по тій осторозі король Швеції, одного з остережених країв, заявляє врочисто в парляменті, що Швеція дасть усяку можливу допомогу Фінляндії.

Швеція вважає оборону Фінляндії за оборону власних інтересів.

ПРОТИ РОСІЇ.

Проти кого звернена заява шведського короля, ясно. Проти того, що загрожує Фінляндії.

Швеція думає помагати Фінляндії згідно з засадою: ворог мого ворога є моїм приятелем.

Тому Швеція колись помагала проти Росії гетьманові Мазепі.

Чи не трапиться ще й тепер нагода шведсько-українського порозуміння?

ТЕЖ МОЖЛИВЕ.

Говорив американський адмірал Старк перед конґресовим комітетом для фльотних справ, що Америка повинна розбудувати свою воєнну фльоту так, щоб вона могла опертися комбінації Японії, Німеччини, Італії й Росії.

З заяви адмірала виходилоб, що ці держави можуть злучитися проти Америки та що Англія й Франція можуть бути не всилі Америці помагати.

Значить, адмірал припустив можливість прогри Англії й Франції та можливість комбінації чотирьох диктаторських держав проти Америки.

Коли на таку евентуальність приготовляється могутня Америка, чи не вартоб подумати про таку можливість українців?

ДОПОМОГА.

Адміністратор Федеральної Позички заявився за те, щоб американський уряд дав десять мілійонів позички шведському урядові.

З заяви адміністратора, а саме з того, що він лучить позичку Швеції з позичкою Норвеґії й Фінляндії, виходить ясно, що вона має виразно військове значіння.

Чи не виглядає це, що Америка вже нині думає про ту, покищо ще деяку майбутність, активну участь у війні?

АМЕРИКА В ЕВРОПІ.

Президент Рузвелт склав комітет духовників для розгляду умовин майбутнього миру. Комітет мав би думати над тим, як облекшити свободу господарських відносин між державами.

Які не булиб способи до осягнення цеї цілі, вістка показує, що Америка таксамо обережно приготовляється до миру, як до війни.

ПОЛЬСЬКІ СВАРКИ.

Польський уряд на вигнанні у Франції приступає вже до роботи: Незадовго має виконати свій перший урядовий акт: має скласти суд для проголошення старого польського уряду эрадником Польщі. Між першими осудженими мають бути маршал Смігли-Ридз та бувший міністер заграничних справ, полковник Бек.

Цікаво, що перешкодить полковникові й маршалові осудити новий польський уряд? І що поможе такий осуд новому урядові не робити своїх помилок? І що це поможе новому урядові в боротьбі за відбудування Польщі?

ТАЙНІ НАРАДИ.

Зіхалися реґент Югославії й король Румунії на наради. Наради мали бути тайні. Та ще того самого дня про них стали говорити по всьому Балкані. Потім заговорили газети. Нарешті і югославський уряд признався.

Правда, покищо ще не внають, що на тих нарадах порішено, але й про це зможуть скоро догадатися ті, що за таким слідять.

Не зважаючи на те, багато людей ще держаться тої думки, начеб явні наради не могли бути розумні.

НОВІ ЧАСИ, НОВІ ГОНОРИ.

Московська „Правда" нападає на Злучені Держави за їх політику на Далекому Сході. Представляє цю політику так, немовби американський уряд стояв за самостійність Китаю лише на те, щоб цей самостійний Китай зробити залежним від Америки.

Не так іще давно ця сама „Правда" й інші большевицькі газети навчали американський уряд виступити проти японської війни в Китаю, себто в обороні Китаю.

Змінилася правда в „Правді" від часу, як Сталін зробив угоду з Гітлером.

СВІТОВИЙ БАНКИР.

Розкинені по газетах за останніх кілька тижнів є такі вістки: Америка дає позички Фінляндії. Радять Америці дати позичку Норвеґії й Швеції. Китай шукає позички в Злучених Державах.

І все те, не зважаючи на закони про невтральність.

Світового банкира Вуйка Сема навіть закони не можуть звязати.

ЗА ЧОРНЕ МОРЕ.

Про вагу Чорного моря пригадує нам донесення з Букарешту, що, мовляв, в дипломатичних колах ходять вістки, що Італія зажадала від Туреччини двох портів на Чорному морю для створення собі там бази для воєнної фльоти.

Виглядає, що вістря цього поступку звернене проти Росії, хоча, чи оно справді так, доперва майбутнє покаже.

Чорне море це частина Середземного моря, на котрим Італія хоче відбудувати стариму римську імперію. Ті просьба до Туреччини пригадує нам з географії, що хоча Чорне море це немовби залив Середземного, то на брамі заливу розсілася Туреччина.

ПЕРЕХРЕСНІ ІНТЕРЕСИ.

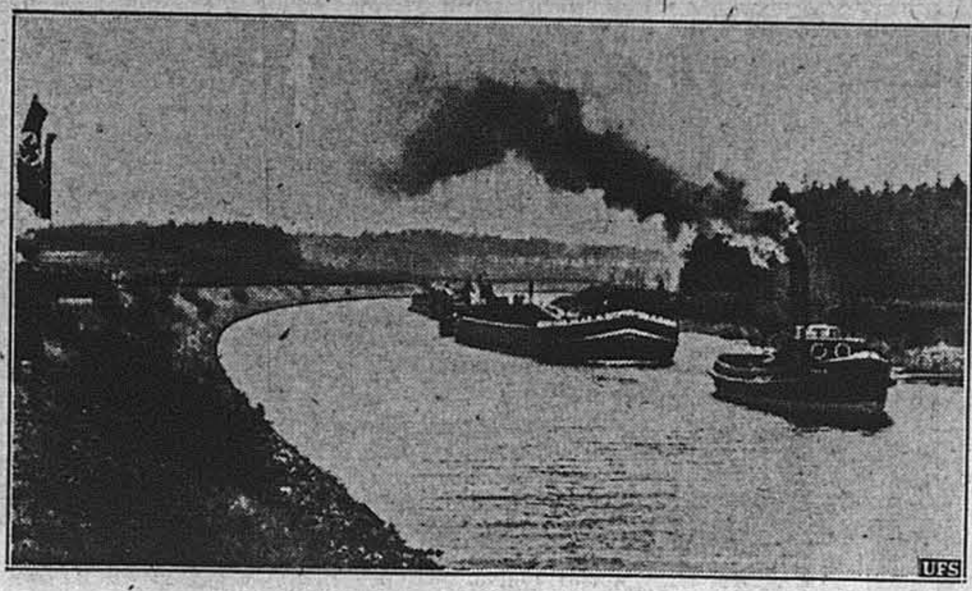
Чого хоче Італія на Чорному морю, можемо догадатися. Кавказької нафти й української пшениці.

Можемо тепер сподіватися, що Італія приобіцяє українцям і кавказьким народам поміч у їх боротьбі за незалежність.

СОЮЗНИКИ.

Те саме донесення, що говорить про італійське домагання, додає, що Англія й Франція співчувають тому домаганню. Росія, очевидно, не співчуває...

Той, що загарбав гарне добро, хоче його задержати: той, що чужого добра щойно жадає, може принаймні до якогось часу трактувати кожного іншого, що його теж пожадає, за свого союзника. Принаймні до якогось часу.

НОВИЙ КАНАЛ.
Німеччина відкрила недавно новий канал, що зветься канал Адольфа Гітлера.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

ГЕЙЗЛТОН, ПА.

Окружні збори.

Окружні збори відділів У. Н. Союзу відбулися 31. грудня 1939 р. в Гейзлтоні. В означенім часі збори відкрив окружний предсідник Дмитро Капітула. Присутніми з окружних урядників були: Д. Капітула, як предсідник, і Онуфер Костюк, касієр. Окружного секретаря п. Івана Чепи (мол.) не було. В той час предсідник Д. Капітула покликав на секретаря п. Івана Чорного, з відділу 98 У. Н. С. в Шенандоа, Па.

Приступлено до перегляненя спису окружних відділів. Показалося, що репрезентація окружних відділів була мала. Правда, вище згаданого дня зрана була велика снігова заверуха, було зимно і час не дуже вигідний. Округа була репрезентована урядниками цих відділів: 7, 8, 98, 186, 201, 427, 430.

По відкритті зборів предсідник Д. Капітула забрав слово і сказав: „Ми тут сьогодня зібралися, щоби провірити нашу річну діяльність у нашим окрузі за 1939 р., котрий саме нині кінчиться. Я можу лиш вам дякувати за вашу організаційну працю, бо наша округа цього року зробила красний поступ у приєднуванні членства до У. Н. Союзу. Наша округа цього року зорганізувала 7 нових молодечих відділів, а це в МекАду, Гейзлтоні, Френяндї, Маганой Сити, Шамокіні, Сентрейлї і в Сенклер, Па. Наша округа цього року збільшилася на яких 235 членів. Ми і набудуче повинні збільшити вдвоє нашу організаційну працю, щоб зорганізувати всіх українців, що є незорганізовані, в членство У. Н. Союзу. Чому ми маємо це робити? Бо У. Н. Союз є наша власна організація, бо навіть в світі більшої і фінансово багатшої української організації від У. Н. Союзу. Тому всі українці повинні бути членами У. Н. Союзу. Вступаючи в ряди У. Н. Союзу, кожний повинен почувати себе гордим. Бо У. Н. Союз є добродієм усього українського загалу, дбає про нашу молодь, дбає про освідомлення української еміграції, помагає кожному в усякій потребі, як також дбав і дбає про рідний край і його інституції.

„Тепер, коли червоний ворог наїхав на наші західньо-українські землі і там знущається над нашими культурними інституціями, а наші браття не мають змоги протиставити опору, У. Н. Союз тут на вільній американській землі могтиме зробити багато в тій справі, бо він може говорити в імені 35 тисяч своїх членів.

„Поза те У. Н. Союз є той добрий батько, котрий за ввесь час свойого існування не скривдив жадного члена своєї великої родини. За час 45-літнього існування У. Н. Союз виплатив посмертної запомоги по померлих членах $4,349,730. На ту суму члени до каси Союзу зложили $659,-906.93. Каса Союза доложила $3,689,823. Поза те У. Н. Союз виплатив для калік і невилікувально хорих $400,000, а своїм членам у дивіденді суму $121,944.18.

„І тому завданням У. Н. Союзу розбудувати свою фінансову силу до найвищого ступня. Бо світ рахується з сильним і багатим.

„Отже тому нам треба подвоїти свої сили в організаційній праці, щоб незорганізований український нарід зорганізувати в членство У. Н. Союзу, щоб дати У. Н. Союзові ту могутню силу.

„Як вам усім відомо, екзекутива Обєднання проголосила Всеукраїнський Народній Конґрес, котрий має відбутися в Ню Йорку в березні 1940 року. Ця справа для нас усіх є дуже важна.

„Нам треба застановитися, чи ми хочемо більше конґресів як один, чи ні? Я не думаю, що ми хочемо мати десять репрезентаційних тіл. Ми хочемо мати одно репрезентаційне тіло, котре репрезентувалоб наш український нарід тут, на еміграції. Коли хочемо одного репрезентаційного тіла, то тимсамим хочемо тільки одного конгресу, і то того, котрий має відбутися в Ню Йорку, як вище згадано. Як прийде черга над тою справою, прошу бути приготованими забирати в тій справі голос".

А тепер приступлено до нарад:

Взято під увагу рух по відділах в окрузі. Звіт виказав, що такі відділи збільшили своє членство: 7, 9, 31, 85, 164, 201, 228, 305, 333, 382. Нарівні в членах стоять відділи: 186, 265, 314. Решта, девять відділів, мали страту в членстві.

Порушено першу дитячу кляcу. В табельці запала мала зміна, котра мусіла застосуватися до стейтового права.

На денний порядок прийшла справа молоді, її кошикова дружина. Рішено з тими справами звернутися до директора спортів, п. Г. Германа. в Вілксбери, Па.

Наступила справа Всеукраїнського Нарoдного Конґресу. По довшій дискусії на внесення п. Онуфрія Шараварка, бувшого контрольора У. Н. Союзу, ухвалено, що ми вповні симпатизуємо з конґресом, котрий має відбутись у Ню Йорку в березні 1940 року, і що обовязком нашим є повести акцію по наших місцевостях, щоб усі громади були заступлені на згаданім конгресі. Ми хочемо одного провідного тіла, а не більше. Ганьба тим, що роблять роздор і не хотять єдности.

Пан Ліч з Шенандоа, Па., підніс справу Українського Дня, котрий відбувається що року в Лейквуд Парку, в повіті Скулкіл. Одначе предсідник зборів сказав, що ця справа не належить до нинішних зборів, що про цю справу треба буде говорити на інших зборах.

Ухвалено, що наступні окружні збори відділів У. Н. Союзу відбудуться в Фреквіл, Па., в останню неділю квітня 1940, хіба що предсідник зарядить інакше. Тим закінчено збори.

Іван Чорний,
секретар зборів.

— Що то є „війна нервів"?
— Коли Гітлер їде в Берхтесґаден, щоб його нерви відпочили.

ГІСТЬ

Гнівалася біла гусь
На домашні птиці,
Що говорить кожне з них
Лиш якісь дурниці.

„Чом не ґеґає, як я,
От хоч би та качка:
Тільки квакає ввесь день,
Як яка дурачка.

„Або курка: Квокче лиш,
Що аж слухать грішно,
Або журиться ввесь день,
Аж згадати смішно.

„А когут як закричить
Своє кукуріку,
То хоч в поле де втікай
Від такого крику.

„А вже індик як зачне
Бовтати що сили,
То хоч сядь собі тай плач.
Ах мій Боже милий!

„Я вже вчила їх нераз,
Ґеґати, сичати,
Та що гарне, дуракам
Годі памятати".

Аж почув це горобець,
Як гусь нарікає;
А він мудрий молодець,
Тай і промовляє:

„Ех ти гусь, дурна ти гусь!
Так ти не балакай,
Але штуку покажи
І хоч трошки квакай!

„Або крикни як когут
Зараз кукуріку!"
Але тут дурненька гусь
Наробила крику:

„У мене дзюб не такий,
Як у тої дичі,
Тож не вийдуть з него ті
Дикунські кличі!"

„Так і курка — каже той —
І когут і качка
Мають зюби не такі,
Як ти гусь, дурачка!

„Тож як квакне дехто з них,
Крикне кукуріку,
То ти на них не бісись,
Шкода твого крику!"

Микита Магир.

Професор.

Власниця пансіону до покоївки:
— Марусю, чи пан професор вже дістав снідання?
— Не знаю.
— То запитайся його.
— Я вже питалася, але пан професор теж не знає.

ЗИМОВА СЦЕНА ПО БУРІ НА ПОЛУДНІ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЙОНҐСТАВН, О. Річний мітінґ Бр. св. Арх. Михаїла, від. 140., відбувся 17. грудня 1939. На ньому було справоздання старого уряду і контр. комісії, котра заявила, що все є в порядку і дала старому урядові вотум довіря. Вибрано новий уряд на 1940. рік: Ст. Роган, предс.; Ст. Нановський, заст.; Мих. Когут, кас.; Іван Кравець, секр.; Іван Коринницький, заст.; контрольори: Василь Терлецький і Ілько Стрільбицький. Мітінґ відбудеться 21. січня, в церк. гали, 526 Вест Рейн Еве., зараз по Сл. Божій. Всі члени повинні прибути на годину 12:15. — Ст. Роган, предс.; Мих. Когут, кас.; Іван Кравець, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347., відбудуться в неділю, 21. січня, в годині 2. пополудні, в гали, де звичайно. Проситься членів прийти на ті збори. На річних зборах 17. грудня 1939. року вибрано уряд на 1940. рік: М. Романюк, предс.; І. Найда, заст.; Г. Тимчій, секр.; Т. Ковальський, заст.; К. Ґлоніцька, кас.; С. Прохович, заст.; А. Найда, Г. Сахарнацький і П. Романюк, контрольори; С. Патен, В. Смольницький і Е. Лабяк, надз. хорих. На річних зборах перейшла ухвала, що члени мають платити 50 центів до місцевої каси. — М. Романюк, предс.; К. Ґлосніцька, кас.; Г. Тимчій, сек. Адреса секр.: Harry Tymchy, 213 N. Laurel St. Bridgeton, N. J.

ЙОНҐСТАВН, О. Місячний мітінґ Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230., відбудеться 21. січня, в годині 2. пополудні, в гали 525 В. Райен Еве., бо 14. січня був Новий Рік. На річнім мітінґу 17. грудня 1939. вибрано той уряд: Т. Періґ, предс.; Ів. Бряць, заст.; Ів. Ґармич, секр. і кас.; Ів. Павловський, заст.; тростіси: Ів. Дубас і Іл. Сухий; контр. комісія: Ю. Присташ, Й. Білик, Д. Войтович; дозорці хорих: П. Філь і Роз. Слюсарчик; до фанів: Ів. Гнатишак і П. Лодин. Мітінґи будуть відбуватися в другу неділю по першім, в 2. год. попол. Сестри й браття, старайтеся приходити на мітінґи і платити свої місячні вкладки. Напоминається тих членів, котрі довгують до каси, щоби старалися сплачувати свій старий довг, бо так далі вже не може бути: Братство за нікого не буде висилати до Союзу, як не заплатить місячну вкладку. Отже щоби потім не було нарікань на уряд. Уряд буде так поступати, як собі члени ухвалили на річнім мітінґу. Просимо вас приходити на мітінґи і проситься тих членів, котрі платять річно і піврічно, щоби старалися заплатити до 25. січня. Всіх тих членів, котрі відтягаються аж до останнього, остерігається, що далі так не може бути. — Т. Періґ, предс.; Ів. Ґармич, секр. і кас. Точна адреса секр.: John Harmich, 623 Samuel St., Youngstown, Ohio.

БОСТОН, МАСС. Річні збори Тов. ім. М. Грушевського, від. 374., відбудуться в неділю, 21. січня, в годині 2. пополудні, в Пібоди Гавз, 357 Чарлес ул. Проситься місцевих і позамісцевих членів пирбути начас. Буде справоздання уряду й контролі за 1939. рік, вибір уряду на 1940. рік і багато важних справ, які треба вирішити на річних зборах на 1940. рік. Просимо молодших членів конечно прийти та заінтересуватися справами Союзу й відділута забрати деякі уряди. Хай старші члени не говорять, що українська молодіж роджена в Америці не надається на урядників ні Союзу ні відділів. Не приявний член буде караний після ухвали річних зборів. — Уряд.

WILLIAMSTOWN, N. J. A Meeting of Branch 307 of the U.N.A. will be held Sunday, January 21, 1940, at St. Peter & Paul Church basement. Important matters will be discussed. — Joseph Arkatyn, Sec.

МІЛВОКІ, ВІС. Збори Тов. ім. Ів. Франка, від. 103., відбудуться в суботу, 20. січня, в 7. годині ввечір, в церковній салі, 1231 Скат вул. Проситься членів місцевих і позамісцевих прибути на збори, бо будемо мати важні справи до полагодження. Подається до відома всім членам, що уряд Тов. на 1940. рік такий: Т. Танін, предс.; Й. Сенчишин, заст.; П. Стецик, кас.; Іван Пунько, заст.; Т. Барсук, секр.; М. Адамчук, заст.; контрольори: П. Михайлишин, А. Шупіний, Г. Артимко; надзирателі хорих: Й. Сосницький, Іван Гірський, І. Пунько; господарі Тов.: А. Гатала, А. Ковтун. Збори Тов. будуть відбуватися кожного місяця в суботу по 15. — Т. Танін, предс.; П. Стецик, кас.; Т. Барсук, секр.

АКРОН, ОГАЙО. Річні збори Бр. Сош. св. Духа, від. 295., відбудуться в неділю, 21. січня, в годині 1:30, в гали церковній, 185 Able St. Обовязком членів явитися на ці збори, почути справоздання за минулий рік, взяти участь у виборі нового уряду, вирівняти свої вкладки і, як хто має яких нових кандидатів до У. Н. С., привести зо собою, за що отримають нагороду від У. Н. С. При кінці зборів роздасться дивіденду з братської каси тим членам, що вкладали свої вкладки начас. — М. Філяс, пр.; О. Цепко, кас.; В. Пулк, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Річний мітінґ Бр. св. Володимира, від. 65., що відбувся 4. грудня 1939. р. вибрав отсей уряд на рік 1940: Яків Красновський, предс.; Василь Ґарбовський, заст.; Стефан Задорецький, рек. секр.; Андрій Смит, фін. секр.; Григорій Налепа, кас.; контр. комісія: Михайло Романович, Теодор Федош і Теодор Ванца; репр. до Центр. Комітету: Теодор Федош і Андрій Смит; репр. до Українського Дому: Теодор Луняк; надзирателі хорих: Михайло Наповадець, Антін Зизяк на Елизабет (гора міста), Семен Прокопик і Петро Циктор на Бейвей, а Дмитро Щерба на Плейзах. Також дається до відома всім членам, що мітінґ Братства відбудеться в суботу, 20. січня, замісць 13. січня, зогляду на те, що ввечір, 13. січня, є навечеря українського Нового Року. — Яків Красновський, голова; Григорій Налепа, кас.; А. Смит, фін. секр.

МОДА.
Джін Тоні показує, скільки капелюхів має мати добре одітий пан.

СТ. ЛУЇС, МО. Бр. св. Володимира Вел., від. 179., повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що вибір уряду на 1940. рік є такий: Н. Тильович, предс.; М. Петрівський, заст.; Мих. Паращак, фін. секр.; Тимко Шпить, заст.; Мих. Кульчицький, кас.; Мих. Дмитришин, заст.; Іван Була, прот. секр.; Теодор Владика, заст.; контр. комісія: Мих. Бартіш, д-р Микола Клим і Василь Білик. Мітінґи товариства відбуваються в третю неділю по першім, в годині 1. пополудні, в гали Н. Дому, 1523 Гикорі Стр. — Михайло Паращак, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 75., відбудуться в неділю, 21. січня, в 1. годині пополудні, в У. Н. Домі при Мартин ул. Проситься членів конечно прийти на мітінґ, бо є дуже важні справи до полагодження. Напоминається довгуючих членів, щоби старалися вирівняти свій залеглий довг. Тих членів, що мають жінки і діти, що не є членами У. Н. Союзу, проситься, щоби вписали їх на цім мітінґу. — В. Тарас, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Річні збори Сестр. св. Ольги, від. 318., відбулися 17. грудня 1939. На цих зборах були всі справи полагоджені так, як члени уважали найліпше і вибрано уряд на 1940. рік, до якого ввійшли: А. Куштай, предс.; Юлія Сидор, заст.; О. Палій, кас.; Микола Гусак, заст.; В. Саюк, секр.; Іван Брощак, заст.; контр.: А. Костів, Петронеля Маслюк; надз. хорих до жен. Паранька Дворняк, до мужчин Дмитро Дробот. Місячні збори будуть відбуватися в третю неділю по першім, де завше. Позамісцеві члени в справах відділу повинні звертатися на адресу як завше до секр. від. Василь Саюк, 159 W. 16 St., Northampton, Pa.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні звичайні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 83., відбудуться в неділю, 21. січня, в годині 1. пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Норт Френклин ул. Проситься членів прибути на ці збори, бо маємо багато нових справ до полагодження. Довгуючих членів проситься прийти і вирівняти свій довг. Подається до відома членам, що на рік 1940. вибрано такий уряд: Михайло Кончик, предс.; Олекса Бабак, кас.; Семеон Чорномаз, секр.

ДЕНБУРИ, КОН. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 381., відбудуться 21. січня, в годині 2. пополудні, в гали церковній, 2 Робертс Ев. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прибути начас. Контрольна комісія здасть справоздання за минулий рік. Урядники мають зложити декларацію на рік наступний. Нові члени мають зложити деклярацію до Братства і У. Н. Союзу. Уряд на 1940. рік вибрано як наступає: Йосиф Вовк, предс.; Ю. Плішка, заст.; М. Ґузій, кас.; Д. Тиханич, заст.; М. Маркевич, секр.; С. Сверюк, заст.; контрольори: М. Лукашкевич і Т. Хариш; надз. хорих: Ю. Плішка і С. Коник. Мітінґи будуть відбуватися в третю неділю в місяці, в гали церковній, 2 Робертс Еве. Всі члени мають прибути начас. По мітінґу братська забава. — М. Маркевич, секр., 94 Edgewood St.

НАНТІКОК (Ґановер), ПА. Річні збори Бр. Преобр. Господнього, від. 29., відбудуться в неділю, 21. січня, в годині 2. пополудні, в галі церковній при Сентер Стр. На тих зборах буде звіт старих урядників з минулого року і вибір нового уряду на 1940. р. Проситься всіх членів Братства прийти на ці збори і привести з собою нових членів, котрі послухалиб звіту урядників відділових, а потім самі вписалисяб в члени У. Н. Союзу. — С. Грозьо, предс.; Н. Салюк, секр.; Е. Яхван, кас.

ЛІТЛ ФАЛС, Н. Й. Місячні збори Тов. За. Січ, від. 330., відбудуться в неділю, 21. січня, в годині 2. попол. точно, в гали У. Н. Дому. Обовязком всіх членів є бути на зборах. Буде справоздання контролі за 1939. рік. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівняли свої місячні вкладки, а ні, то будуть суспендовані, бо товариство не буде нізакого закладати. Кожний повинен платити начас. Досить того недбальства; то ніхто нікому не робить ласки, тільки платить за своє обезпеченя. На 1940. рік вибрано такий уряд: Ф. Скібінський, предс.; Д. Тимків, заст.; А. Шумлянський, кас.; Н. Гавдида, заст.; Н. Паламар, секр.; Й. Томський, заст.; В. Петрашек, А. Алелійчик, контрольори; Петро Микуляк, І. Андрієшин, опікуни хорих.

ЙОНҐСТАВН, О. Місячні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 274., відбудуться в неділю, 21. січня, в год. 2. попол. Обовязком кожного члена є бути на зборах, бо є важні справи. Кожний член повинен приєднати цього року хоть одну дитину, як не старшого, в члени У. Н. Союзу. — М. Волощак, предс.; Н. Патович, кас.; П. Сильчак, секр.

САВТПОРТ, КОНН. Збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 84., відбудеться в неділю, 21. січня, в годині 3. пополудні, на Гали Укр. Хати. Панове Союзовці, проситься усіх хоч раз прийти цього року, як старий уряд буде здавати працю новому урядові, котрий вибрано на 1940. рік. Маємо ще пару справ до полагодження зо старого року. І маємо нових членів до приняття, котрі були зорґанізовані ще в старім році. Думаю, що вони вже будуть на наступний мітінґ в рахунку. Тож їх проситься, щоби прийшли на збори і заплатили місячне так, щоби їх міг секретар вписати в книжки, як наш статут каже. Союзовці! Щоби наш відділ ще краще виглядав у новім році, як старім році, то наш Батько-Союз просить всіх членів і члениць, щоби припровадили нових членів на ці місячні збори, а новий член повинен прийти зо своїми дітьми, вписатися до Батька-Союзу Українського Народу і працювати разом з нами. — Юрій Гоголь, предс.; Петро Дутко, кас.; Михайло Ґудзік, секр.

СТЕМФОРД, КОН. На річних зборах Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350., котрі відбулися 17. грудня 1939., вибрано уряд на 1940. рік: Василь Карий предс.; Іван Кресан, заст.; Василь Блащук, кас.; Микола Когут, заст.; Ілько Михайлишин, секр.; Дмитро Криницький, заст.; контрольори: Андрій Кругляк, Стефан Куривчак, Мирослав Блащук; опікуни хорих: Кароль Кульгавич, Іван Турчик; дверник Стефан Кульбіда. Збори відбуваються в першу неділю по пятнацятім. Хто має діти або старших кандидатів у члени, хай зголоситься до секретаря і впише їх до У. Н. Союзу. — Ilko Michalishin, секр., 115 Greenwich Ave., Stamford, Conn.

ЛОРЕЙН, ОГАЙО. Мітінґ Тов. У. Н. Союзу, від. 50., відбудеться в неділю, 21. січня, в годині 1. пополудні, в гали, де звичайно. Проситься членів прийти на ці збори, бо ці збори такі, як і річні, бо річні збори недокінчені, бо ще не вибрано нового уряду. З тої причини проситься членів прийти як найчисленніше. Урядники будуть ласкаві прийти й зложити свій підпис, який муситься звернути до гол. канцелярії. — М. Шемчик.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Сестрицтва Н. З. П. Д. Марії, від. 112., відбудуться в неділю, 21. січня. Збори зачнуться зараз по Сл. Божій, в гали церковній так, як звичайно кожного місяця. Просимо всіх члениць прийти і заплатити свої вкладки на зборах. Також пригадуємо тим, котрі довгують з минулого року, щоби постаралися вирівняти свій довг цього мітінґу. Уряд на 1940. рік: Марія Ліска, предс.; Катерина Ґабрівська, фін. секр.; Софія Лазука, кас.; Домінійка Романович, рек. секр.; Єва Лялюк, Софія Чубінська, Параня Ризун, контрольорки; Олена Проць і Катерина Ґабрівська, делегатки до Злуч. Товариств; Юлія Королько, дел. до У. Н. Дому W. 14 St.; до прапору Юстина Юніська і Марія Гавриляк; надзирательки хорих: Єва Смільчак, Катерина Кавалець на Савт Сайд, а Юлія Королько на Іст Сайд

ШІКАҐО, ІЛЛ. Річні збори Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259., відбудуться в неділю, 21. січня, в годині 2. пополудні, в галі парохіяльній, 4950 Савт Палайна ул. Уряд взиває всіх членів прибути на означений час. На річних зборах буде справоздання з цілого минулого року, а також вибір нового уряду на 1940. рік і багато інших справ. — В. Горинець, предс.; В. Ґула, скарб.; І. Побуцький, фін. секр.; А. Фоца, рек. секр.

СМЕРТЬ ПІДЧАС ТАНЦЮ

У Карлсбаді, Каліфорнія, вмерла підчас танцю, просто на руках свого товариша, пані Елінор Ґрей Бревут. Їй було 50 літ. Лікарі кажуть, що вона вмерла на удар серця.

ХОТІВ ЗАСТРІЛИТИ СУСІДА „БОМБОЮ"

Яків Крисков, що живе на передмісті Торонта, знаходиться тепер у вязниці за те, що він підклав біля дому свого сусіда, С. Петровського, вибуховий матеріял у формі двох куль. Кулі були вложені між дрова, мабуть у надії, що Петровський їх не догляне і вложить їх до кухні в вогонь разом з дровами. Між кулями був також вибуховий порох, що його вживають при залізницях для раптового освітлення. Між Крисковом і Петровським тревав спір через спільне пасовиско, на якім паслися їх корови.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(65)

Дженет, О'Рурк, майор Буртон і Дарно рішили, що краще вмруть, ніж допустять до того, щоб своє життя рятувати Тарзановим невільництвом. Зате китаєць стояв з боку і мовчав. До нього звернулась королева і запитала: „А яке твоє рішення?" Китаєць заворушився, здвигнув плечима, схилився смирно і промовив:

„Я, я властиво не маю що говорити. Мені лиш одно незрозуміле: як може чоловік так довго опиратися красі і чарові вашої величности?" Аґті засміялася задоволено. Бо під своєю садистичною вдачею вона всетаки задержала жіночі прикмети. Зате О'Рурк вибух гнівом: „Ти нікчемнику! Зраджуєш приятеля, щоб рятувати свою шкіру".

Аґті тепер втупила свій зір у Дженету і казала: „Отже ти заявила, що радше згинеш, ніж залишиш зо мною Тарзана. Дуже гарно. Станеться так, як ти сама рішила". Звертаючись до Мунґа, вона видала приказ: „Забери їх усіх звідсіля і постав під добру сторожу. Лиш Вонґа залиши мені. Його мудра порада мені придасться".

Мунго взявся виконувати її волю. Він велів своїм сторожам окружити білих вязнів, та разом усіх повів наперед якимись дивними коридорами; далі вони вийшли на широкий мур і муром подались до якоїсь нової тюрми. До білих вязнів долучено також Юкаґа Ратора, силача з арени. Тарзан зиркнув на Дарнота та дав йому знак.